

Jukka Käyhkö: Suuri harppaus ihmiskunnalle

Kolumni

Olipa kerran suomalainen, ruotsalainen ja tanskalainen. Heidän valtakuntansa kuuluivat maailman rikkaimpiin. Vaurauden lisäksi suomalaisilla oli sisu, tanskalaisilla hygge ja ruotsalaisilla... no, melkein kaikkea.

Eräänä päivänä Yhdistyneiden kansakuntien toimeksiannosta julkaistiin raportti. Siinä todettiin, että kaikista maailman kansakunnista tanskalaiset olivat parhaita, ruotsalaiset kakkosia ja suomalaiset pronssilla. Mitä hittoa, ajatteli suomalainen. Yleensä kun jotakin mitataan, niin me olemme ykkösiä, ajatellaan nyt vaikka onnellisuutta. Oloa ei parantanut edes se, että Norja löytyi vasta sijalta kahdeksan.

Suomalainen ryhtyi tutkimaan asiaa. Jaaha. Ei ollut Tanskakaan ihan huipulla. Sadasta pisteestä se oli saanut 85, Ruotsi pari desimaalia vähemmän, ja Suomi 83. Petrattavaa siis löytyi kaikilta.

Rankinglista löytyy pari viikkoa sitten julkaistusta YK:n Kestävän kehityksen raportista 2019. Johtuiko sitten kesälomista vai vaikeudesta keksiä veret seisauttavaa lööppiä, julkaisun uutisointi oli vaisua verrattuna viime syksyn ilmastonmuutosraporttiin.

Ja kuitenkin kestävä kehitys on äititermi: se pitää sisällään paitsi pyrkimyksen ilmastonmuutoksen hillitsemiseen myös lukuisia muita kestävyystavoitetta. Listalta löytyvät muiden muassa köyhyyden ja nälän poistaminen, terveys ja hyvinvointi, hyvä koulutus, luonnonsuojelu, sekä rauha ja oikeudenmukaisuus.

Ilmasto ei lämpene sen vuoksi, että jostakin putkahti ilmastonmuutos. Ilmasto muuttuu, koska elämäntapamme on kestävä. Tämän kytkennän ymmärtäminen tuntuu olevan vaikeaa.

Yhteisesti sovittuna päämääränä on saavuttaa neljä vuotta sitten julkaistut YK:n 17 kestävä kehityksen tavoitetta vuoteen 2030 mennessä. Kehnolta näyttää, vaikeroi tuore raportti. Twiittejä kyllä riittää, tekoja huomattavasti vähemmän. Edes kolme kärkimaatamme eivät ole jämäptisti kestävä kehityksen polulla.

Suomalaisilla on parannettavaa ainakin vastuullisen kulutuksen ja ilmastotekojen osalta. Kuluttajina tuotamme runsaasti sähköromua. Turhakkeita ostamalla aiheutamme rikkidioksidipäästöjä ja terveysongelmia tuotteiden valmistusmaissa. Ilmastotekojakin teemme laiskasti: tuotamme runsaasti hiilidioksidia niin kotimaassa kuin muualla, tavaroiden tuotantomaissa.

Ilmastohaastetta ei voi selättää vippaskonsteilla. Ihmiskunnalta vaaditaan ennennäkemätön käänös kohti kestävä tulevaisuutta. Raportti käyttää termiä syvämuutos.

Yksi raportin pääviesteistä on niin valtioiden kuin eri kestävyystavoitteiden keskinäisriippuvuus. Ihmiskunta koostuu yhteiskunnista. Globalisoituneessa maailmassa suomalainenkin vaikuttaa kaikkeen. Kuluttaako, jotta työllisyys ja hyvinvointi kasvavat, vai vähentääkö, jotta luonto säästyy? Kenen hyvinvointi? Kenen luonto? Kestävyystavoitteet lyövät toisiaan sormille.

Raportin slogan ”Ketään ei jätetä” viittaa siihen, että muutosten tulee ottaa oikeudenmukaisesti huomioon kaikki toimijat, valtiot, yritykset ja yksityiset ihmiset maailman joka kolkassa.

Miten vaadittu syvämuutos sitten tehdään? Niinpä. Olemme matkan alussa. Äänestäjät ja kuluttajat kaikkialla maailmassa osoittavat suunnan. Hallitukset ja yritykset etsivät keinot.

Demokratiassa tarvitaan ymmärrystä. Siksi tiede. Siksi koulutus. Ihmiskunnan suuri harppaus syntyy ihmisen pienin askelin, kunhan ne astutaan oikeaan suuntaan.

Kirjoittaja on maantieteen professori Turun yliopistossa.

Ilmasto ei lämpene sen vuoksi, että jostakin putkahti ilmastonmuutos. Ilmasto lämpenee, koska elämäntapamme on kestävä.